

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DERSLER CEPTE

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 11

ÜNİTE

ŞİİR

KONU

- Servetifünun Dönemi Şiir
- Saf (Öz) Şiir
- Millî Edebiyat Dönemi Şiir
- 1923-1940 Cumhuriyet Dönemi Şiir
- Türk Dünyası Edebiyatında Şiir

DERSLER CEPTE 3. SAYI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 11. SINIF

ISBN 978-975-11-6636-4

Genel Yayın Yönetmeni

Halil İbrahim TOPÇU

Yayın Koordinatörü

Dr. Yasin ELÇİ

Yazar Ekibi

Gül GÜNDOĞDU, Öğretmen
Ayşen ÖZTAŞ ÇELİK, Öğretmen
Banu İLHAN, Öğretmen
Beste ERDEMOĞLU, Öğretmen
Fadime AYDINTÜRK, Öğretmen
Mustafa ÖZDAMAR, Öğretmen
Nedret YILDIZHAN, Öğretmen
Orhan GÖZÜBÜYÜK, Öğretmen
Safiye YILMAZ, Öğretmen
Sündüs ÇANKAYA, Öğretmen

Dizgi - Tasarım Ekibi

Çağlayan Volkan YILDIZ, Öğretmen
Beste ERDEMOĞLU, Öğretmen

Türkçe yayın hakları MEB, 2023

Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

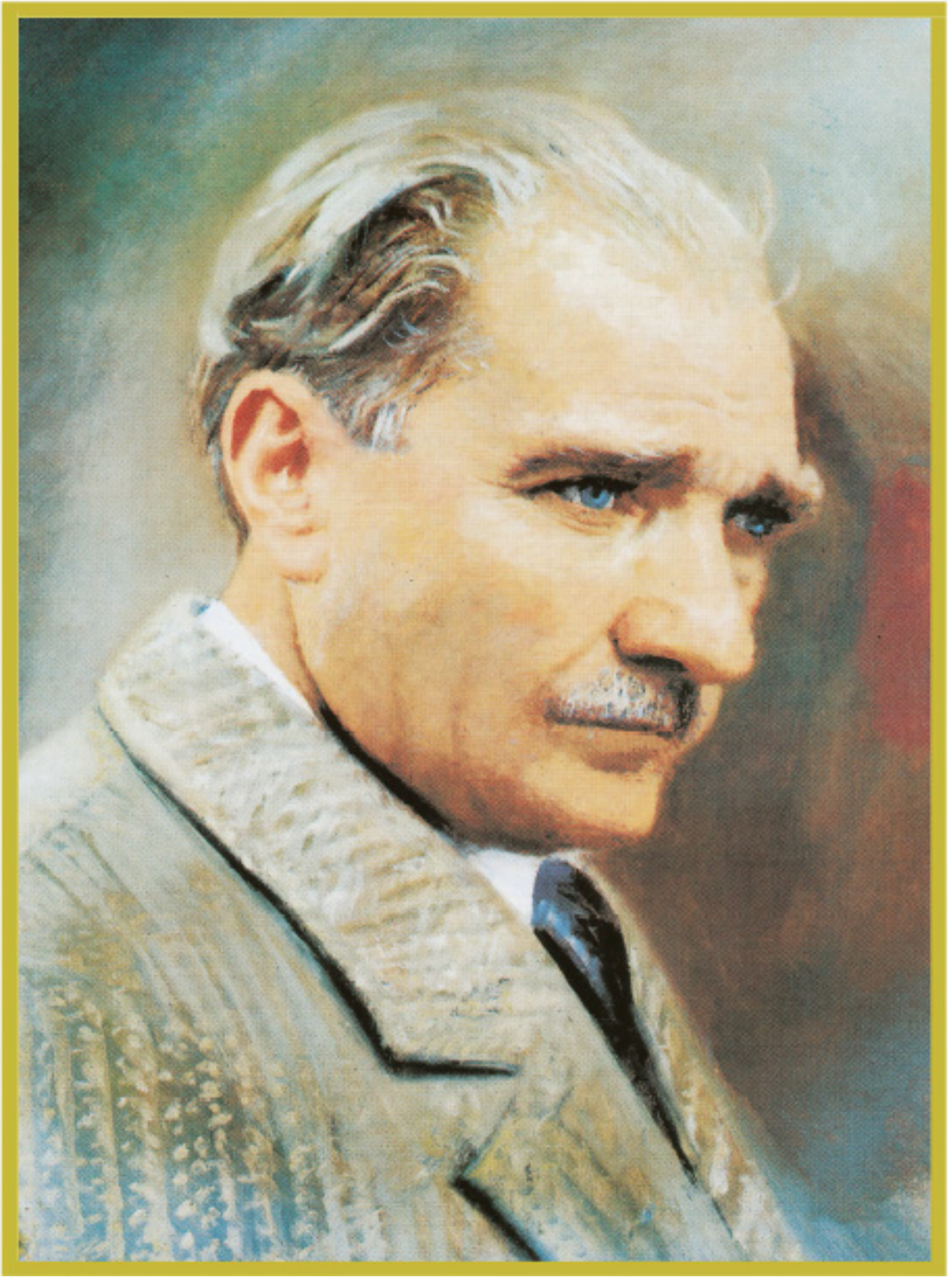
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

Ön Söz	8
Servetifünun Dönemi Şiiri	10
Fecriati Şiiri / Saf Şiir	11
Millî Edebiyat Dönemi Şiiri	12
1923-1940 Cumhuriyet Dönemi Şiiri	13
Türk Dünyası Edebiyatında Şiir	13
Açık Uçlu Sorular - Şiir	14
Çoktan Seçmeli Sorular - Şiir	15
Cevap Anahtarı	20

Değerli Öğretmenler ve Sevgili Öğrenciler,

Sizler için hazırlanan Dersler Cepte fasiküllerinde tüm derslerdeki aylık konu özetlerini bulacaksınız. Gerek yazılılara hazırlanırken gerek konu tekrarı yaparken Dersler Cepte fasikülündeki konu özetleri size yol gösterecektir. Konu özetlerinin maddeler hâlinde ve görsel ağırlıklı olması bilgilerinizin kalıcı olmasında kolaylık sağlayacaktır. Konu özetlerinin yanında “Hatırlayalım, Kritik Bilgi, Dikkat, Faydalı Linkler, Araştırma, Bir Örnek de Sen Ver, Biliyor Musunuz?, Filozof Der ki, Felsefe Sözlüğü, Haritada Bulalım” gibi bölümlerle konuların en önemli noktalarını ve ilgi çekici yanlarını görmüş olacaksınız. Böylece eğlenirken aynı zamanda da bilgilerinizi pekiştirme fırsatı bulacaksınız.

Açık uçlu ve çoktan seçmeli sorularla tekrar ettiğiniz bilgileri kullanabileceksiniz. Karekodlar aracılığıyla çoktan seçmeli soruların video çözümlerini izleyerek sorulara anında dönüt alabileceksiniz. Her konuyla ilgili çıkmış soruların yer alması da üniversiteye hazırlık yolculuğunda sizlere rehberlik edecek ve işlediğiniz konuların ne kadar önemli olduğuna dair fikir verecektir. Ayrıca OGM Materyal web sitesi, yardimci.kaynaklar.meb.gov.tr ve eba.gov.tr adresleri üzerinden fasiküllerimize kolay ulaşma imkânına sahip olacaksınız.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış ve denetimden geçmiş olan Dersler Cepte fasikülleriyle öğrenci ve öğretmenlere derslerin işlenişi ve tekrarı noktasında katkı sunulması amaçlanmaktadır.

Halil İbrahim TOPÇU
Ortaöğretim Genel Müdürü

Neler Öğreneceğiz?

Dersler Cepte'nin "Konu Özeti" bölümünde Servetifünun, Millî Edebiyat, 1923-1940 Cumhuriyet Edebiyatı dönemlerinde ve Türk dünyası edebiyatlarında şiirin özelliklerini ayrıca saf (öz) şiirin özelliklerini öğreneceksiniz. "Hatırlayalım" bölümünde geçmişe dair bilgilerinizi anımsayacaksınız. "Kritik Bilgi" başlığında konu kapsamında özellikle dikkat etmeniz gereken bilgilere ulaşabilirsiniz. İlginç bilgiler ise sizleri "Biliyor musunuz?" başlığında karşılayacak. Derslerinizde kullanabileceğiniz internet sitelerine de "Faydalı Linkler" bölümünden ulaşabilirsiniz. Açık uçlu ve çoktan seçmeli sorularla da bilgilerinizi pekiştireceksiniz.

Servetifünun Dönemi Şiiri

Saf (Öz) Şiir

Millî Edebiyat Dönemi Şiiri

1923-1940 Cumhuriyet Dönemi Şiiri

Türk Dünyası Edebiyatında Şiir

Yazım ve Noktalama

TYT TÜRKÇE ÇIKMIŞ SORULARININ KONULARA GÖRE DAĞILIMI								
ÜNİTE	KONU	2018 TYT	2019 TYT	2020 TYT	2021 TYT	2022 TYT	TOPLAM SORU SAYISI	
11. SINIF	HİKÂYE ŞİİR MAKALE SOHBET / FIKRA	CÜMLENİN ÖGELERİ	1	1	1	-	1	4
	ROMAN TİYATRO ELEŞTİRİ MÜLAKAT / RÖPORTAJ	ANLATIM BOZUKLUKLARI	-	-	-	-	-	-
	GİRİŞ HİKÂYE ŞİİR MAKALE SOHBET / FIKRA	YAZIM KURALLARI	2	2	2	2	2	10
	ROMAN TİYATRO ELEŞTİRİ MÜLAKAT / RÖPORTAJ	NOKTALAMA İŞARETLERİ	2	2	2	2	2	10
								24

AYT TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÇIKMIŞ SORULARININ KONULARA GÖRE DAĞILIMI								
11. SINIF	ÜNİTE	KONU	2018 AYT	2019 AYT	2020 AYT	2021 AYT	2022 AYT	TOPLAM SORU SAYISI
	GİRİŞ	EDEBİYAT-TOPLUM İLİŞKİSİ	-	-	-	-	-	-
		EDEBİYATIN SANAT AKIMLARI İLE İLİŞKİSİ	1	1	1	1	1	5
	HİKÂYE	CUMHURİYET DÖNEMİ HİKÂYESİ (1923-1940)	1	1	-	-	-	2
		CUMHURİYET DÖNEMİ HİKÂYESİ (1940-1960)	1	-	-	-	-	1
	ŞİİR	TANZİMAT DÖNEMİ ŞİİR	-	-	-	-	-	-
		SERVETİFÜNUN DÖNEMİ ŞİİR	-	-	-	-	-	-
		FECRİATİ DÖNEMİ ŞİİR	-	1	-	-	-	1
		MİLLÎ EDEBİYAT DÖNEMİ ŞİİR	1	1	-	-	-	2
		CUMHURİYET DÖNEMİ'NİN İLK YILLARINDA ŞİİR	1	-	-	-	1	2
		TÜRK DÜNYASI EDEBİYATINDA ŞİİR	-	-	-	-	-	-
	MAKALE	MAKALE	-	-	-	-	-	-
	SOHBET FIKRA	CUMHURİYET ÖNCESİNDE SOHBET	-	-	-	-	-	-
		CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE SOHBET	-	-	-	-	-	-
		CUMHURİYET ÖNCESİNDE FIKRA	-	-	-	-	-	-
		CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE FIKRA	-	-	-	-	-	-
	ROMAN	CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE ROMAN (1923-1950)	-	1	-	-	-	1
		CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE ROMAN (1950-1980)	1	-	-	-	2	3
		DÜNYA EDEBİYATINDA ROMAN	-	-	-	-	-	-
	TİYATRO	CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE TİYATRO (1923-1950)	-	-	-	1	1	2
		CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE TİYATRO (1950-1980)	-	-	-	1	1	2
		DÜNYA EDEBİYATINDA TİYATRO	-	-	-	-	-	-
	ELEŞTİRİ	CUMHURİYET DÖNEMİ ÖNCESİ ELEŞTİRİ	-	-	-	-	-	-
		CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE ELEŞTİRİ	-	-	-	-	-	-
	MÜLAKAT RÖPORTAJ	MÜLAKAT	-	-	-	-	-	-
RÖPORTAJ		-	-	-	-	-	-	
								21

Yukarıdaki tablo YKS sorularının son beş yıla göre dağılımını göstermektedir. ÖSYM, YKS sorularını bütün kazanımlara ve konulara yönelik belirleyebilir.

SERVETİFÜNUN DÖNEMİ ŞİİRİ

- Sanat için sanat anlayışıyla bireysel temalarda şiirler yazılmıştır.
- Dil oldukça ağır ve sanattıdır. Bu dönem sanatçıları daha önce kullanılmamış.
- Arapça, Farsça sözcükler, tamlamalar kullanmış; şiirlerinde alışılmamış bağdaştırmalara yer vermişlerdir; aruz ölçüsü hâkimi-yetini sürdürmüştür.
- Kulak için kafiye anlayışı benimsenmiştir.
- Şairler müstezattan geliştirdikleri serbest müstezat; Batı kaynaklı sone, triyole, terzarima nazım şekillerini kullanmışlardır.
- Şiirlerde “ah, of, eyvah” gibi ünlemler kullanılmıştır.
- Şiirlerde dize kırılmaları (anjanbuman) görülür.
- Servetifünun şiirinde görülen bir başka özellik “pitoresk”tir.
- Servetifünun şairleri ahenk unsurlarına önem vermişlerdir.
- Servetifünun şiirinde parnasizm ve sembolizm akımlarının etkileri görülür.
- Mensur şiirin ilk örnekleri bu dönemde verilir.
- Türk edebiyatında manzum hikâye türünün en usta kaleminden biri olan Tevfik Fikret bu dönem şairlerindendir.

Tevfik
Fikret

Cenap
Şahabettin

Süleyman
Nazif

Hüseyin
Suat

Faik Ali

Ali Ekrem

Celal Sahir

Hatırlayalım

Sone: İki dördlük iki üçlük olmak üzere on dört dizeden oluşan lirik şiirlerdir. Edebiyatımızda ilk soneyi Süleyman Nesip yazmıştır.

Triyole: Bir ikilik, iki dördlük olmak üzere on dizeden oluşan nazım şeklidir.

Terzarima: Üç tane üçlük ve bir dizeden oluşur.

Kritik Bilgi

Tablo altı şiir yazma tekniğine “pitoresk” denir. Pitoresk de Batı kaynaklı bir şiir yazma tekniğidir.

Serbest Müstezat

- Müstezat nazım şeklinden uyarlanmıştır.
- Hem aruz hem de hece ölçüsü ile yazılabilir.
- Aruzun çeşitli kalıpları kullanılabilir.
- Uyak düzeni şaire göre farklılık gösterebilir.
- Uzunlu kısıklı dizelerden oluşturulurken dizelerin sıralanışında bir kural, düzen gözetilmez.

Mensur Şiir

- Fransız edebiyatından Türk edebiyatına geçmiş edebî türdür.
- Konu, dil ve anlatım özellikleri açısından şiire; biçim olarak düzyazıya benzer.
- Türk edebiyatındaki ilk örneklerini Halit Ziya (Uşaklıgil) kaleme almıştır. Halit Ziya'yı çağdaşı Mehmet Rauf izler.

Kritik Bilgi

Anjanbuman, şiirde anlamın dize ortasında ya da birkaç dizede tamamlanmasıdır. Batı edebiyatına özgü bu özellik Servetifünun şiirinde kendini gösterirken şiirin nesre yaklaştırılmasını sağlamış, mensur şiire de zemin hazırlamıştır.

Dersi İzleyelim

Servetifünun (Edebiyatıcedide) Dönemi Şiiri

FECRÎÂTÎ ŞİİRİ

- Türk edebiyatında 1909-1911 yıllarında etkili olmuştur.
- En güçlü temsilcisi Ahmet Haşim'dir.
- "Sanat şahsi ve muhteremdir." anlayışıyla hareket etmişler, sanat anlayışlarını bir beyanname ile edebî çevrelere duyurmuşlardır.
- Servetifünun Dönemi sanatçılarına tepki olarak ortaya çıksalar da onlardan farklı bir sanat ortaya koyamamışlardır.
- Fecriâtî sanatçılarından pek çoğu daha sonra Millî Edebiyat sanat anlayışını benimsemişlerdir.

Kritik Bilgi

Fecriâtîciler Türk edebiyatının ilk beyannamesini yayımlamışlardır.

Saf (Öz) Şiir

- Batı edebiyatı kaynaklı bu şiir akımının kurucusu Paul Valery'dir.
- Türk edebiyatında bu akımın öncülüğünü Ahmet Haşim yapmıştır. Onu, Yahya Kemal (Beyatlı) izlemiş; Millî Edebiyat ve Cumhuriyet Dönemi'nde yazdığı şiirlerle saf şiiri benimsemiş sanatçılardan biri olmuştur.
- "Dil her şeyin üstündedir." ilkesiyle hareket eden saf şiirciler, şiirlerinde özgün imgeler kullanmışlardır.
- "Sanat için sanat" anlayışı hâkimdir.
- Müzikalite oldukça önemlidir; sözcüklerin ses özellikleri, ahenk unsurları saf şiirde önem kazanır.
- Amaçları iyi ve güzel şiir yazmak olan şairler, bunun iyi bir çalışmayla mümkün olduğunu savunurlar.
- Estetik zevk uyandırmak için yazılan bu şiirlerde yalnızlık, ölüm, aşk, bireyin iç dünyası, çocukluk özlemi tema olarak işlenir.
- Yedi Meşaleciler, Ahmet Hamdi Tanpınar, Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmet Muhip Dıranas, Asaf Halet Çelebi saf şiir anlayışını benimseyen Cumhuriyet Dönemi şair ve şair topluluklarıdır.

Dersi İzleyelim

Fecriâtî Edebiyatı Saf (Öz) Şiir

Saf (Öz) Şiir

MİLLÎ EDEBİYAT DÖNEMİ ŞİİRİ

- Millî Edebiyat Dönemi'nde şiir Türkçülük düşüncesi etrafında şekillenmiştir.
- Şiirlerde Anadolu, Anadolu yaşantısı, Türk tarihi ve kültürü konu olarak işlenmiştir.
- *Yeni Lisan* makalesiyle belirlenen dil anlayışına bağlı olarak şiirler; sade bir dille, konuşma diliyle kaleme alınmıştır.
- Şiirler hece ölçüsüyle ve dördlükler hâlinde halk şiiri örnek alınarak yazılmıştır.
- Didaktik şiirlerdir.
- Mehmet Emin (Yurdakul)'in Servetifünun Dönemi'nden itibaren yazdığı şiirler, Millî Edebiyat Dönemi şiirine zemin hazırlamıştır.
- Millî Edebiyat Dönemi'nde şu şiir anlayışlarıyla karşılaşmak mümkündür:

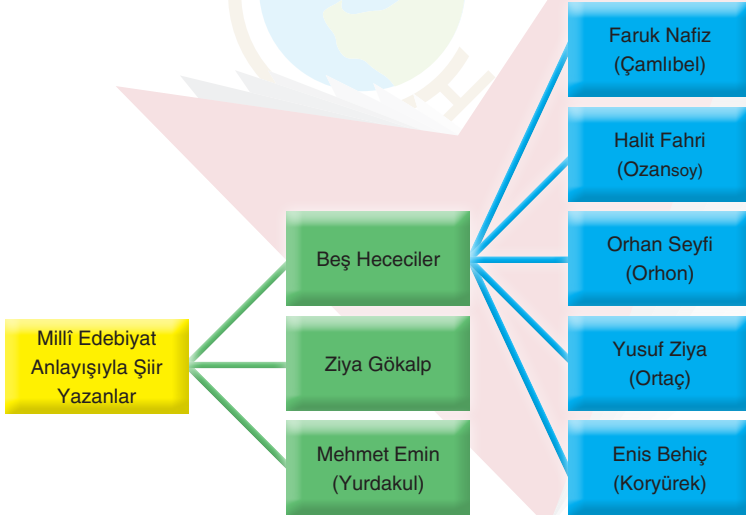
Millî Edebiyat Şiiri

Sade Dil ve Hece Ölçüsüyle Yazılan Şiir

Saf (Öz) Şiir

Halkın Yaşantısını Konu Alan Şiir

- Türk edebiyatının ilk şair topluluğu Beş Hececiler de Millî Edebiyat anlayışıyla (sade dil ve hece ölçüsüyle yazılan şiir) şiirler yazmışlardır.
- Millî Edebiyat Dönemi'nde Mehmet Âkif (Ersoy) ve Yahya Kemal, dönemin şiir anlayışından farklı bir anlayışla eser vermişlerdir. Yahya Kemal saf (öz) şiir anlayışıyla şiirler yazarken Mehmet Âkif ise Osmanlı Türkçesiyle halkın yaşantısını konu alan manzumeler yazmıştır.

Kritik Bilgi

Türk edebiyatında manzum hikâyenin iki usta kalemi, Tevfik Fikret ve Mehmet Âkif'tir.

Hatırlayalım

Manzum hikâye (manzume); bir olayın dizeler hâlinde kişi, zaman, mekân unsurlarına bağlanarak, ahenk unsurları kullanılarak anlatılmasına dayanan anlatmaya dayalı edebî metindir.

Dersi İzleyelim

Millî Edebiyat Dönemi Şiiri

BEŞ HECECİLER

- Faruk Nafiz Çamlıbel topluluğun en güçlü şairidir.
- Millî Edebiyat Dönemi'nde sanat faaliyetlerine başlayan Türk edebiyatının ilk şair topluluğu olan Beş Hececiler, Cumhuriyetin ilk yıllarında da varlıklarını sürdürmüşlerdir.
- "Halka doğru" anlayışını benimseyen topluluk şairleri; memleket sevgisini, Anadolu insanının kültürünü, yaşantısını, sıkıntılarını konu edinmişlerdir.
- Şiirlerinde folklorik unsurlara, mahallî söyleyişlere yer vermişlerdir.
- Eserlerini halk diliyle yazmışlardır.
- Topluluğun bütün şairleri ilk şiirlerini aruzla kaleme almış, Ziya Gökalp'le tanıştıktan sonra hece ölçüsünü kullanmaya başlamışlardır.

Temsilcileri: Faruk Nafiz, Halit Fahri, Orhan Seyfi, Yusuf Ziya, Enis Behiç

Araştırma

Beş Hececilerin sanat bildirisi durumundaki şiir ile ilgili araştırma yapınız. Şiiri biçim ve içerik açısından inceleyiniz.

1923-1940 CUMHURİYET DÖNEMİ ŞİİRİ

- Dil, içerik, biçim hatta şairler bakımından Cumhuriyet'in ilk yılları Millî Edebiyat Dönemi'yle benzerlik gösterir.
- Türk tarihi, Kurtuluş Savaşı'nda yaşanan ve sergilenen kahramanlıklar, savaşın kazanılmasından duyulan gurur, Anadolu insanının yaşantısı, kültürü eserlerin başlıca konularıdır.
- Şiirler genellikle didaktiktir.
- Sade bir dil kullanılır.
- Şiirler dörtlükler hâlinde, hece ölçüsüyle yazılır.
- Millî Edebiyat Dönemi'nin şair topluluğu Beş Hececiler de bu dönemde edebî faaliyetlerini sürdürmüştür.

Başlıca Temsilcileri: Beş Hececiler, Kemalettin Kamu, Halide Nusret Zorlutuna, Ömer Bedrettin Uşaklı, Ahmet Kutsi Tecer, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Behçet Kemal Çağlar, Orhan Şaik Gökyay, Arif Nihat Asya, Zeki Ömer Defne

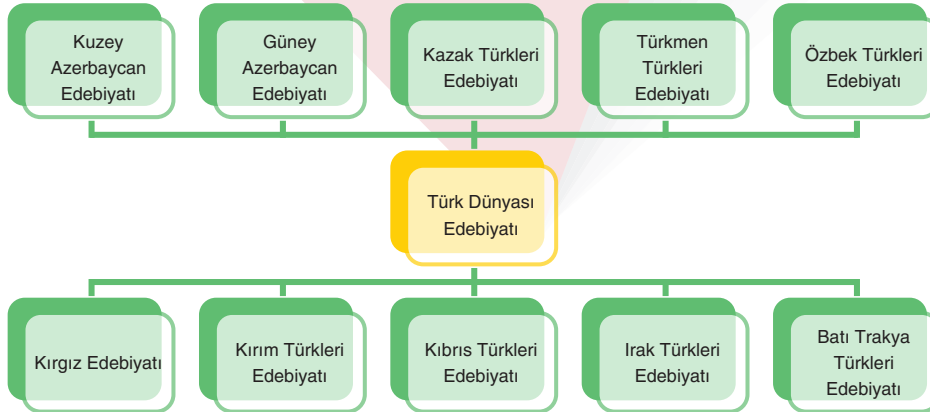
Dersi İzleyelim

Cumhuriyet Dönemi Şiiri (1923-1940)

TÜRK DÜNYASI EDEBİYATINDA ŞİİR

Türkler, 20. yüzyılda dünyanın pek çok yerinde edebiyatlarının ulusallaşmasına katkı sağlayan bağımsızlık savaşı vermişlerdir. Sovyet Rusya başta olmak üzere İran, Irak, İngiltere ve Yunanistan'a karşı verilen bu savaş Türk edebiyatlarının ulusal bir kimlik kazanmasını sağlamıştır.

Dersi İzleyelim

Türkiye Dışındaki
Çağdaş Türk Şiiri

1. Aşağıdaki tabloda verilen ölçütler doğrultusunda Tanzimat ve Servetifünun şiir anlayışlarını karşılaştırınız.

Ölçütler	Tanzimat I. Dönem Şiiri	Tanzimat II. Dönem Şiiri	Servetifünun Dönemi Şiiri	Millî Edebiyat Şiiri	Cumhuriyet Dönemi Şiiri
Dil					
Sanat Anlayışı					
Tema					
Ölçü					
Nazım Şekli					
Etkili Olan Sanat Anlayışı					

2. Millî Edebiyat ve Cumhuriyet Dönemi Türk tarihinin, her yönüyle Anadolu'nun, halkın yaşantısının şiirin konusu olmasını neye bağlıyorsunuz?

3. Türk edebiyatında Tanzimat'la birlikte başlayan şiirde yenileşme -dönemsel şiir özellikleri dikkate alındığında- gerçek anlamda hangi dönemde kendini göstermiştir? Neden?

4. 20. yy. Türk dünyası edebiyatında bağımsızlık mücadelesi nedeniyle ulusallaşma dikkat çekicidir. Bu durumun Türkiye Türklerinin edebiyatında da görüldüğü söylenebilir mi? Neden?

5. Servetifünun şiirinde çokça kullanılan alışılmamış bağdaştırmaya örnek oluşturacak üç tane tamlama yazınız.

1. Aşağıdaki tanımlardan hangisi parantezle verilen kavram için doğru **değildir**?

- A) Şiirde bir cümlelin bir dize ya da beyitte bitmeyip diğer birimlere kaymasıdır. (Anjambman)
- B) Sadece ses benzerliğinin benimsendiği kafiye'dir. (Göz için kafiye)
- C) Duygu, düşünce ve hayalleri şiir gibi incelikli bir sanatla anlatan cümlelerden oluşmuş kısa nesirlere denir. (Mensur şiir)
- D) İlk iki bendi dördlük son iki bendi üçlükten oluşan, İtalyan edebiyatında doğan nazım şeklidir. (Sone)
- E) Realizmin şiirdeki yansımasıdır. (Parnasizm)

2. Bir beyaz lerze, bir dumanlı uçuş,
Eşini gaib eyleyen bir kuş
gibi kar
Geçen eyyâm-ı nevbaharı arar?
Ey kulübün sürûd-i şeydâsı,
Ey kebûterlerin neşideleri,
O baharın bu işte ferdâsı

Kullanılan kelimeler, zihniyet ve anlam özellikleri dikkate alındığında yukarıdaki şiir, Türk edebiyatı dönemlerinden hangisine ait olabilir?

- A) Tanzimat edebiyatı
- B) Millî Edebiyat Dönemi
- C) Servetifünun edebiyatı
- D) Garipçiler
- E) Maviciler

3. I
Bu şehir-i Sıtanbûl ki bî-misl ü bahâdır
Bir sengine yek-pâre Acem mülkû fedadır
Bir gevher-i yek-pâre iki bahr arasında
Hurşîd-i cihan-tâb ile tartılsa sezadır

Nedim

(Bu İstanbul kenti değer biçilemeyecek kadar eşsizdir, bir taşına tüm Acem ülkesi feda olsun. O, iki deniz arasında tek parça bir mücevher gibidir, dünyayı aydınlatan, güneş ile bir tutulsa yeridir.)

II

Ey Marmara'nın mâi der-âguuşu içinde
Ölmüş gibi dalgın uyuyan tûde-i zinde;
Ey köhne Bizans, ey koca fertût-ı müsahhir,

Tevfik FİKRET

(Ey Marmara'nın mavi kucaklayışı içinde sanki ölmüş gibi dalgın uyuyan canlı yığın. Ey köhne Bizans, ey koca büyüleyici bunak)

Her iki metinde de ortak olan özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Edebiyat gelenekleri
- B) Dil özellikleri
- C) Temaları
- D) Kafiyeleleri
- E) Nazım birimleri

4. Deyirem sefası bitdi ömrümün,
İndi dağ çıhıram, düze elveda.
Göze duman cökür, başa gar yağır,
Bahara elveda, yaza elveda.

Bu dizelere hâkim olan duygu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hüzün
- B) Pişmanlık
- C) Yalnızlık
- D) Ayrılık
- E) Özlem

5. Sanatçıya göre hece ölçüsü şiirdeki estetiği yansıtmaktan oldukça uzaktır. Bu bakımdan hiçbir şiirinde hece ölçüsünü kullanmamıştır. Aynı zamanda sade dilin de hep karşısında yer almıştır. Hatta Millî Edebiyat Dönemi'nde Ali Canip Yöntem'le bu çerçevede ateşli tartışmalar içerisinde yer almıştır.

Parçada bahsedilen Servetifünun sanatçısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tevfik Fikret
- B) Mehmet Rauf
- C) Cenab Şahabettin
- D) Halit Ziya Uşaklıgil
- E) Hüseyin Cahit Yalçın

6. Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak
Ve bir zaman bakacaksın semaya ağlayarak

Sular sarardı yüzün perde perde solmakta
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta

...

Bu dizeler; şekil, anlam, zihniyet ve gelenek bakımından incelendiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Redife yer verilmiştir.
- B) Yarım kafiye yer verilmiştir.
- C) Şiirde imgelere yer verilmiştir.
- D) Sembolizme özgü nitelikler görülmektedir.
- E) Şiire hüzn ve karamsarlık hâkimdir.

7. İçimi göstermedim cahil tutan gözgüye
Üzde gülüp ürekte müşğülüme ağladım
Milletimin derdini unvanlayıp özgeye
Başkasının yasında öz ölüme ağladım

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Redif kullanılmıştır.
B) Nazım birimi dördlüktür.
C) Anlaşılması güç bir dil kullanılmıştır.
D) Hece ölçüsü tercih edilmiştir.
E) Çapraz kafiye düzeniyle yazılmıştır.

8. Divan edebiyatında tekdüzeliği kırmak için kullanılan bu nazım biçimi Servetifünun edebiyatının öncüsü olan Tevfik Fikret tarafından geliştirilmiştir. Özellikle uzunlu kısıklı mısraları şiiri nesre yaklaştırmada araç olarak kullanmıştır.

Bu parçada bahsedilen nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Musammat
B) Gazel
C) Kaside
D) Serbest Müstezat
E) Murabba

9. Geçen akşam eve geldim. Dediler:
- Seyfi Baba. Hastalanmış, yatıyormuş.
- Nesi varmış acaba?
- Bilmeyiz, oğlu haber verdi geçerken bu sabah.
- Keşke ben evde olaydım? Esef ettim vah vah!

Bu mısralarda hangi anlatım türü kullanılmıştır?

- A) Öyküleyici
B) Betimleyici
C) Tartışmacı
D) Mizahî
E) Destansı

10. Şavkı vurur yüzümüze uzaktan,
Her nefesimiz bir duman, bir zehir,
Şehitlerin, Üç Şehitler tepesindeki
Ölmek, bunun yanında ne ki?

Tut ki savaşımız bitmiş hemşerim,
Terhis olmuşuz, köye varmışız, de ki.
İnsan anasının yanına nasıl varır,
Simsiyah bir leke yüzündeki?

İçerik, dil ve anlatım özellikleri göz önünde bulundurulduğunda bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisi tarafından yazıldığı söylenebilir?

- A) Hilmi Yavuz
B) Sabahattin Kudret Aksal
C) Cahit Külebi
D) Fazıl Hüsni Dağlarca
E) Behçet Necatigil

11. Aşağıdaki ifadelerden hangisi Servetifünun edebiyatının sanat anlayışını yansıtmaz?

- A) Sanatçılar eserlerinde süslü cümleler kullanmışlardır.
B) Divan şiirine karşıdılar fakat aruz ölçüsünü kullanmaya devam etmişlerdir.
C) Göz için kafiye anlayışını devam ettirmişlerdir.
D) Hikâye ve romanda realizm ve naturalizm etkisi görülür.
E) Güzel olan her şey şiirin konusu olur anlayışını genişleterek her şey şiirin konusu olabilir düşüncesi savunmuşlardır.

12. Aşağıdaki ifadelerden hangisi Fecriati Topluluğu ile ilişkilendirilemez?

- A) Manifesto (bildiri) ile ortaya çıkma
B) Toplumun edebî zevkini yükseltecek toplantılar yapmayı planlama
C) Değişik türlerden eserlerin bulunduğu kütüphaneler kurma
D) Batılı anlamda ilk edebiyat tarihi araştırmalarını başlatma
E) Eserlerde toplumsal konular üzerinde durma

13. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilen bilgiler Beş Hececiler'e ait eserlerin özelliklerinden biri olamaz?

- A) Yurt güzelliklerini işlemişlerdir.
- B) Romantizm akımını benimsemişlerdir.
- C) Sade bir Türkçe kullanmışlardır.
- D) Halk edebiyatı geleneğinden yararlanmışlardır.
- E) Eserlerinde İstanbul ve çevresini işlemişlerdir.

14. I. Şiirde daha çok aruz ölçüsü kullanılmıştır.
II. Şiir, ulusal ölçümüz olan hece ölçüsüyle yazılmıştır.
III. Kafiye için kulak için olduğu ilkesi benimsenmiştir.
IV. Konuşmada İstanbul Türkçesi esas alınmış, millî konulara eserlerde ağırlık verilmiştir.
V. Sone, terzarima ve serbest müstezat gibi Batılı nazım şekilleri kullanılmıştır.

Yukarıda sıralananlardan hangileri millî edebiyatın özelliğidir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) IV ve V
- E) II ve V

15. Mehmet Âkif Ersoy ve Yahya Kemal Beyatlı'nın ortak yönü aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Aruzu Türkçeye başarıyla uygulamaları
- B) Osmanlı tarihini konu alan şiirler yazmaları
- C) Hece ölçüsü ile de şiirler yazmaları
- D) Gezi yazısı türünde eserler yazmaları
- E) Sembolizm akımından etkilenmeleri

16. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi şiir ile mensur şiirin ortak özelliklerden değildir?

- A) Her iki türde de şairane, duygusal konular işlenir; temalar benzerdir.
- B) Dilin doğru ve güzel kullanımı iki türde de önemlidir.
- C) Şiirde kafiye vardır, mensur şiirde de iç kafiye olabilir.
- D) Her iki türde de ahenk önemlidir.
- E) Her iki türde de çeşitli nazım birimleri kullanılır.

17. Aşağıdakilerden hangisi saf şiir anlayışının özelliklerinden biridir?

- A) Mesaj verme kaygısı güdülüdür.
- B) Belirli bir ideolojiye dayandırılmıştır.
- C) Öğreticilik ağır basmaktadır.
- D) Bireysellik ön plandadır.
- E) Kelimelerin duygu değeri önemsenmemiştir.

18. İlk dönem şiirlerinde ağır bir dil ve aruz ölçüsünü tercih eden Tevfik Fikret, çocuklar için yazdığı bu eserinde sade bir dil ve hece ölçüsünü kullanmıştır.

Bu cümlede bahsedilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Rübâb-ı Şikeste*
- B) *Şermin*
- C) *Halûk'un Defteri*
- D) *Doksan Beş'e Doğru*
- E) *Tarih-i Kadim*

19. Aşağıdakilerin hangisi Ahmet Haşim'in edebî kişiliği ile ilgili değildir?

- A) Şiirlerinde musikiden ziyade anlama önem vermiştir.
- B) Türk şiirinde "Akşam Şairi" olarak tanınır.
- C) Şiirlerinde sembolizmin etkileri görülür.
- D) Şiirlerinde bireysel konulara yer vermiştir.
- E) Birçok şiirinde "serbest müstezat" nazım biçimini tercih etmiştir.

20. Aşağıdakilerden hangisi Mehmet Akif Ersoy'un bir özelliği değildir?

- A) Düzyazı türünde eserleri bulunmaktadır.
- B) Manzum hikâye türünde eserleri vardır.
- C) Konuları öyküleyici bir anlatımla ve gerçekçi bir anlayışla verir.
- D) Şiirlerinde öğreticilik ağır basar.
- E) *İstiklal Marşı*'nı hece ölçüsüyle yazmıştır.

21. Faruk Nafiz Çamlıbel'in şiiri Beş Hececiler'in bildirisi olarak kabul edilir. Ayrıca şair, Anadolu'ya yaptığı yolculuğu şiirinde anlatır.

Cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdaki eserlerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) *Çoban Çeşmesi-Zindan Duvarları*
B) *Han Duvarları-Cenk Şarkısı*
C) *Sanat-Han Duvarları*
D) *Akından Akına-Han Duvarları*
E) *Sanat-Akıncı Türküleri*

22. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) Ziya Gökalp, şiirlerinde İslamiyet öncesi Türkleri konu almıştır.
B) Ömer Seyfettin, şiir türünde de eserler vermiştir.
C) Yahya Kemal Beyatlı, tiyatrolarında trajik olayları konu almıştır.
D) Faruk Nafiz Çamlıbel, aruz ölçüsüyle de şiirler yazmıştır.
E) Yusuf Ziya Ortaç, mizah dergisi *Akbaba*'yı çıkarmıştır.

23. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde belirtili nesne vurgulanmıştır?

- A) *Hamlet*, çağımızda en çok sahnelenen oyunlardan biridir.
B) Doğada ve toplumda belirli nedenler belirli sonuçları doğurur.
C) Karaçamlarla kaplı bu dağın zirvesi dev bir kaya kütlelerinden oluşur.
D) Doğal kaynaklara sahip ülkelerin stratejik önemi her geçen gün artıyor.
E) Gazel, şairlerin şiirdeki sanat kabiliyetini ortaya koyan bir nazım biçimidir.

24. Virgülle ilgili aşağıdaki örneklerden hangisi yay ayraç içindeki açıklamayla uyuşmamaktadır?

- A) İlk ifadeden başlayıp, cevap oklarını takip ederek doğru çıkışa ulaşınız. (Metin içinde art arda gelen zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra konur.)
B) Şiirde ağır bir dil kullanmış, kimi zaman Türkçe sözcüklerle Fransızca sözcükleri uyaklamıştır. (Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.)
C) Bir oğlunu, bir goncayı kurban ettin çok mudur? (Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime gruplarının arasına konur.)
D) O, anlamın beyitte tamamlanması geleneğine karşı diğer dilelere yayılması çığırını açmıştır. (Özne olarak kullanıldıklarında bu, şu, o zamirlerinden sonra konur.)
E) Halk için, halkın konuştuğu dille, hece ölçüsüyle yazılan bu şiirler millî duyguları dile getirir. (Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.)

AYT 2018

25. • Sanatlı, süslü bir dil ve anlatımdan kaçınılmıştır.
• Söyleyişte ve anlatımda hitabet tonu egemendir.
• Şiirlerde lirik bir söyleyişten ziyade didaktik bir yaklaşım tercih edilmiştir.
• Halk şiiri nazım şekilleri ve hece vezni kullanılmıştır.

Bazı özellikleri verilen edebî dönem veya topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Millî Edebiyat
B) Servetî'nun
C) Garip Hareketi
D) Tanzimat
E) Fecriati

AYT 2019

26. II. Meşrutiyet sonrası edebiyat sahnesine çıkan ve genç edebiyatçılardan oluşan bu topluluk, ferdiyetçi bir sanat görüşünü esas alır. Türk edebiyatı tarihinde ilk kez bir bildirgeyle ortaya çıkan bu edebî topluluk, devrin sosyal ve politik ortamından dolayı, amaçladıkları pek çok şeyi başaramadan dağılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen edebî topluluğun üyesi **değildir**?

- A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- B) Refik Halit Karay
- C) Ahmet Haşim
- D) Celal Sahir Erozan
- E) Cenap Şahabettin

TYT 2022

27. (I) Kendimi eski mahallem Arnavut kaldırımlarında çocukluğumu ararken buluverdim geçenlerde. (II) Bahçelerinde saklambaç oynadığım evlerin bakımsız, hüzünlü hâllerine bakarken saçılıverdi birden etrafa anılarım. (III) Limon sarısı gibi görünen eskiliğin yüzü, sadece bakımsızlıktan ibaret değildi elbette. (IV) Benim zihnimdeki eskilik: Duvarlarda çiviler, lekeler, paslanmış salça kutusundan saksılar... (V) Yoğurtçuya karşı pencereden seslenen Fatma teyzemin nidalarının yokluğu da eskitmişti bu evleri.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

TYT 2022

28. Oldum olası kendime çekidüzen vermeyi hiç bilmem. Sakal

I II

bir karış, saçlar öylesine, günlerce dolaştığım olur. Bir Mehmet Bey vardı, komşumuz. Tanışır, konuşurdum ama adımlı hiç merak etmemiş mi yoksa unutumuvermiş, nedir? Bir gün benim için

III

“Hani, saçı sakalı akar gibi bir adam geliyor buraya, o işte!”

IV

demiş. Üstüme başıma özen göstermeyi beceremem. Çoraplarım hep düşer, yakamla boyun bağımın biri bir yanda diğeri bir yanda.

V

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

TYT 2022

29. İri gövdesi güneşte devasa bir petek gibi ışıldayan palmyenin yaprakları altında üç kadın oturuyor (I) Fatma Aliye, Halide Edip, Samiha Ayverdi (II) Uzaktan güçlükle işitebildiğim sesleri, vecd hâlinde kovanlarına girip çıkan bal arılarının seslerini andırıyor (III) Ne etrafta onları sezen bir baş var ne de onlarda etrafta ilgilenen bir telaş (IV) İki ayrı zaman, aynı tarihî konağın avlusunda akıyor biteviye (V)

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

TYT 2022

30. • Kendinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul, teşvik bildiren kelimelerden sonra konur.
- Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerden sonra konur.
- Anlamı güçlendirmek için tekrarlanan kelimeler arasına konur.
- Metin içinde art arda gelen zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra konur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi, virgülün kullanımıyla ilgili bu bilgilerden birine örnek gösterilemez?

- A) Benim de söyleyeceklerim vardı elbet sana ama gözlerine bakmakla yetinmeyi bildim, dedi usulca.
- B) Haydi, biraz da sen tutun rengârenk kanatlı yaban kuşlarının çıkardığı umut rüzgârına.
- C) Hayatta neyin önemli olduğunu anlamak için arkama dönüp bakıyorum ki iyilik, iyilik, hep iyilik.
- D) O, bundan yıllar önce her şeyi arkasında bırakıp yeni bir şehre taşındığında kalbindeki aşkı da yitirmişti.
- E) İnsan kendini sevip, yaptığı hatalardan ders çıkardıkça içindeki olgunlaşma hissi de tüm benliğini kaplar.

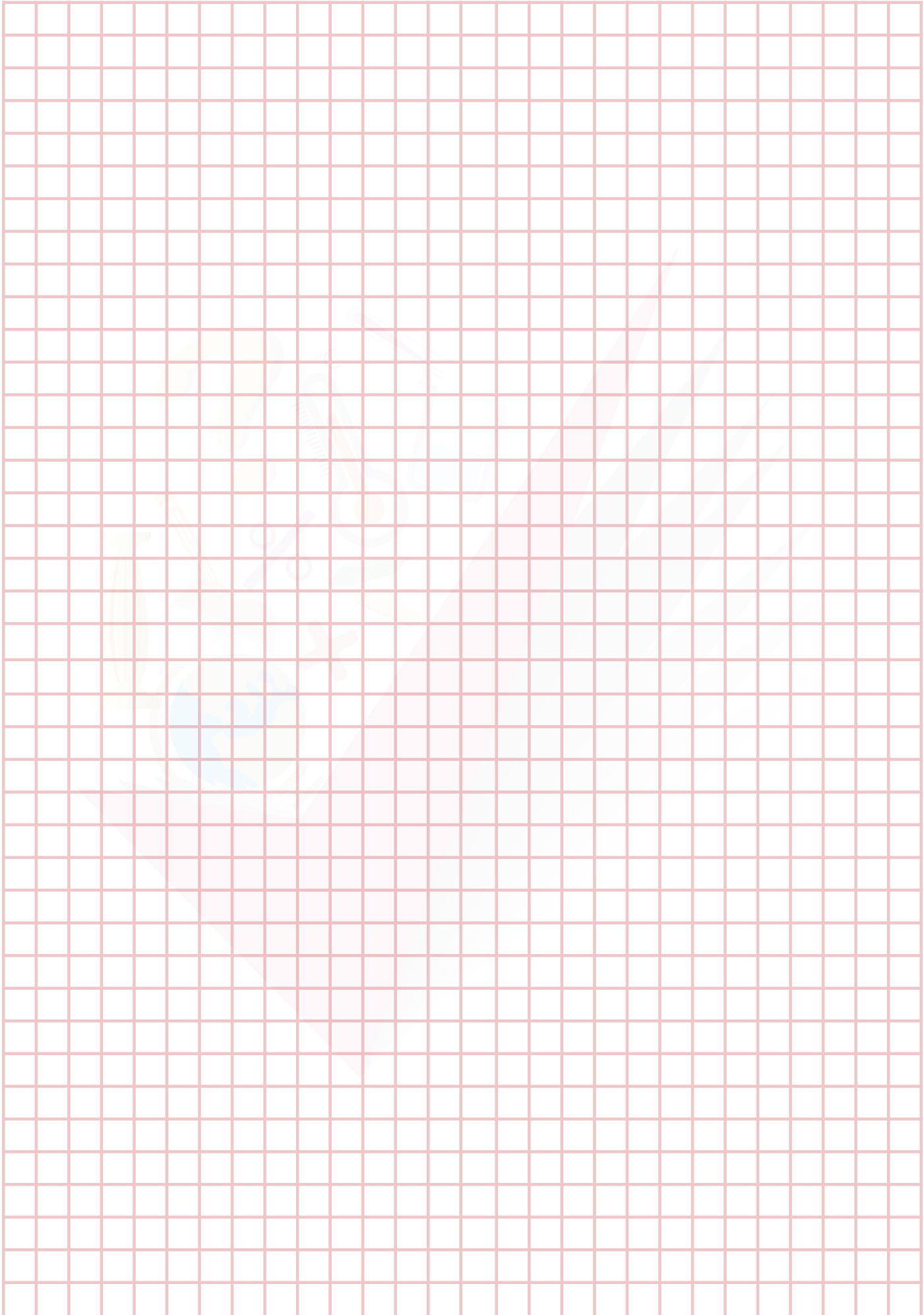
Açık Uçlu Sorular - Şiir

1. Cevap:	Ölçütler	Tanzimat I. Dönem Şiiri	Tanzimat II. Dönem Şiiri	Servetifünun Dönemi Şiiri	Millî Edebiyat Şiiri	Cumhuriyet Dönemi Şiiri
	Dil	Dilin sadeleştirilmesi amaçlanmış ama tam anlamıyla hayata geçirilememiştir.	Dil ağırdır.	Dil ağır ve sanatlıdır.	Dil sadedir.	Dil sadedir.
	Sanat Anlayışı	Toplum için sanat	Sanat için sanat	Sanat için sanat	Toplum için sanat	Toplum için sanat
	Tema	Toplumsal temalar	Bireysel temalar	Bireysel temalar	Kurtuluş Savaşı, ulusal tarih, her yönüyle Anadolu	Kurtuluş Savaşı, ulusal tarih, her yönüyle Anadolu
	Ölçü	Aruz ölçüsü	Aruz ölçüsü	Aruz ölçüsü	Hece ölçüsü	Hece ölçüsü
	Nazım Şekli	Divan edebiyatı nazım şekilleri	Divan edebiyatı nazım şekilleri	Serbest müstezat, sone, terzima, triyole	Halk edebiyatı nazım şekilleri	Halk edebiyatı nazım şekilleri
	Etkili Olan Sanat Anlayışı	Romantizm	Romantizm	Parnasizm, sembolizm	Romantizm	Romantizm

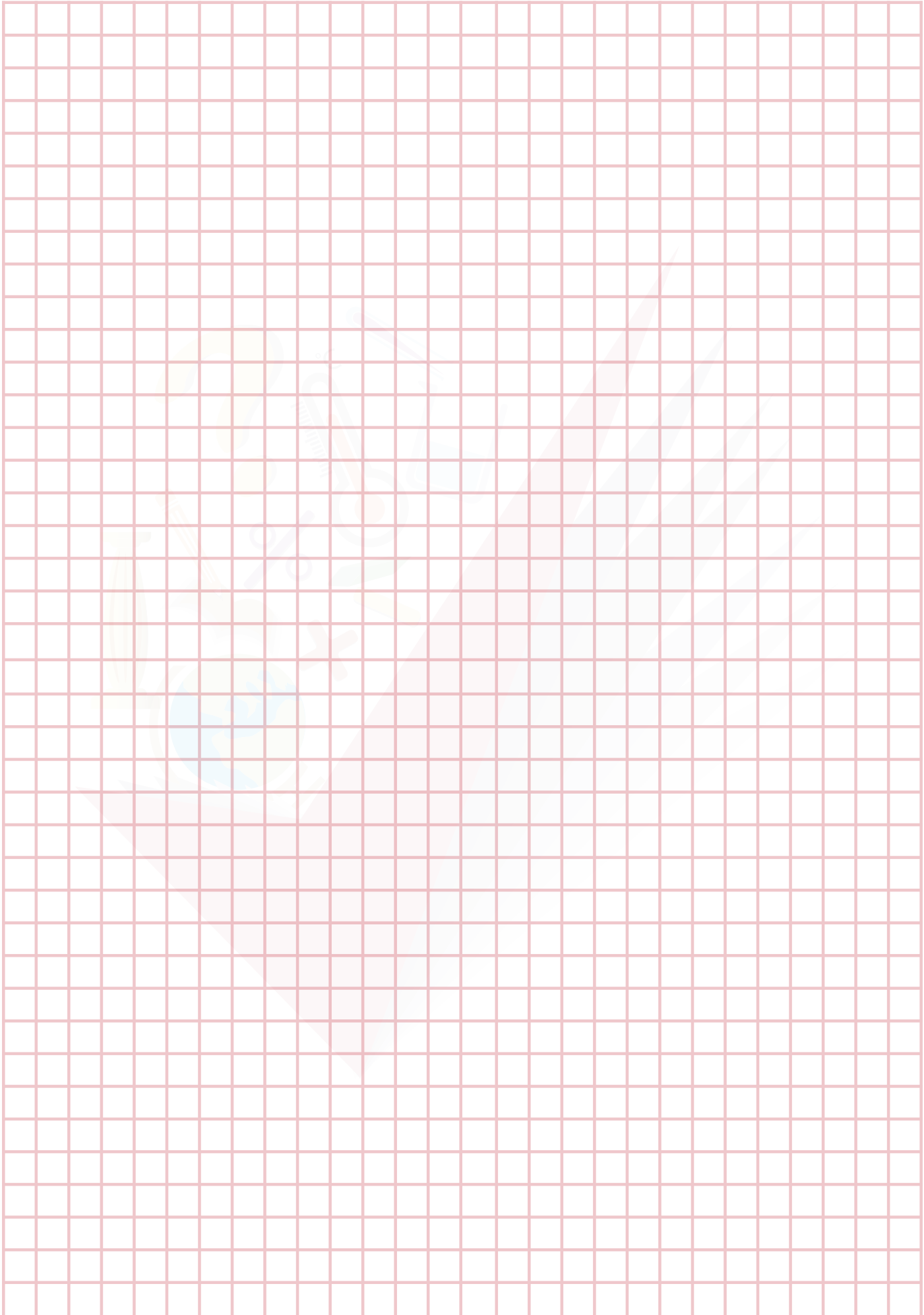
- Cevap:** Millî Edebiyat Dönemi, Türkçülük akımının etkili olduğu bir dönemdir ve dönemin büyük çoğunluğunda Kurtuluş Savaşı hüküm sürmüştür. Bir ulusal uyanış ve bağımsızlık mücadelesi olan bu dönemde, ulusal kimlik bilincinin yerleşmesi yolunda, edebî eserlerde Türk tarihi ve her yönüyle Anadolu konu olarak işlenmiştir.
- Cevap:** Türk şiirinde gerçek anlamda yenileşme Servetifünun Dönemi'nde kendini göstermiştir. Türk şiiri, divan şiirinin özelliklerinden arındırılmış; Batı kaynaklı edebî akımlar, teknikler ve yeni nazım şekilleriyle güzel olan her şey şiirde konu olarak işlenmiş; eserlerle sanatın asli amacı olan estetik zevk kazandırma amaçlanmıştır.
- Cevap:** 20. yy. Türk dünyası edebiyatında görülen ulusallaşma, Türkiye Türklerinin edebiyatında da gözlenebilen bir durumdur. Çünkü Türkiye Türkleri de diğer Türkler gibi -üstelik birden fazla devlete karşı- bağımsızlık savaşı vermiş ve bundan zaferle çıkmıştır. Bağımsızlık arzusunun temeli ulus olarak özgür yaşama tutkusuna dayanır. Bu tutkunun edebî esere yansması, biçimde ve temada ulusal olana yöneliştir.
- Cevap:** takatsiz yağmur, gönülsüz ağaçlar, kalbin zembereği

Çoktan Seçmeli Sorular - Şiir

1 - B	2 - C	3 - C	4 - A	5 - C	6 - B
7 - C	8 - D	9 - A	10 - C	11 - C	12 - E
13 - E	14 - C	15 - A	16 - E	17 - D	18 - B
19 - A	20 - E	21 - C	22 - C	23 - B	24 - E
25 - A	26 - E	27 - D	28 - C	29 - A	30 - D

Konu Özeti

Konuyla ilgili kısa ve öz bilgiler

Açık Uçlu Sorular

Konuyla ilgili ufkunuzu açacak sorular

Çoktan Seçmeli Sorular

Konuyla ilgili çoktan seçmeli testleri

Neler Öğreneceğiz?

Fasikülde hangi konuların öğrenildiği

Hatırlayalım

Konuyla ilgili önceki bilgiler

Araştırma

Konuyla ilgili detaylı bilgiye ulaşmanız için ödevler

Faydalı Linkler

Konuyla ilgili yararlanılabilecek web siteleri

Kritik Bilgi

Fasikülde geçen konuyla ilgili en önemli bilgi

Bir Örnek de Sen Ver

Konuyla ilgili sizden gelen örnekler

Biliyor musunuz?

Konuyla ilgili çarpıcı bilgiler

Filozof Der ki

Filozofların konuyla ilgili söylediği önemli sözler

Felsefe Sözlüğü

Felsefe ile ilgili kavramlar

Haritada Bulalım

Konuyla ilgili özellikleri haritada işaretleme

Dersi İzleyelim

Konuyla ilgili konu anlatım videoları

Dikkat!

Fasikülde karıştırılmaması gereken bilgiler